

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Viite

LVV-U/21000/2026

Aihe

Pori, Mäntyluodon sataman laiturihanke, YVA-ohjelma

Satakunnan Museolta on pyydetty lausuntoa koskien Porin Satama Oy:n Mäntyluodon laiturihankkeen YVA-ohjelmaa. YVA-ohjelman mukaan Porin Satama Oy suunnittelee uuden laiturin rakentamista Poriin Mäntyluodon satamaan. Rakennettavaan laituriin tulee kolme laituripaikkaa, joiden on tarkoitus mahdollistaa merituulivoimakomponenttien käsittely satamassa. Hankkeeseen liittyy satamaltaan täyttöä kenttäalueeksi sekä ruoppaus- ja läjitystöitä. Ruopattavat massat käytetään soveltuvin osin täytöissä ja osa läjitetään läjitysalueille. Uusi laiturirakenne suunnitellaan rakennettavaksi jo olemassa olevan rakenteen tilalle. Ruoppausmassat suunnitellaan läjittämään sataman lähialueille: sataman itäpuolella olevalle vakiintuneelle läjitysalueen (ns. telakan läjitysalue) ja parhaillaan täyttöalueeksi kaavoitettavalle Eteläselän vesialueelle.

YVA-menettelyssä vertaillaan eri ruoppausmäärien ja läjityspaikkojen ympäristövaikutuksia. Ruoppausvaihtoehdot ovat:

VE0: Hanketta ei toteuteta

VE1: Rakennettavien laiturien 3, 4 ja 5 edusta ruopataan kokonaisuudessaan 12 metrin kulkusyvyyteen. Ruopattavien tai louhittavien massojen määrä 1 000 000 m³, josta noin 400 000 m³ läjitetään.

VE2: Rakennettavan laiturin edusta ruopataan laiturin 3 edessä 12 metrin ja laiturien 4 ja 5 edessä 10 metrin kulkusyvyyteen. Ruopattavien tai louhittavien massojen määrä noin 850 000 m³, josta noin 400 000 m³ läjitetään.

Lisäksi ruoppausmassojen läjitykseen on kaksi vaihtoehtoa, jotka voivat tulla kyseeseen kummassa tahansa ruoppausvaihtoehdossa:

LVE1: 400 000 m³ ruoppausmassoja läjitetään mereen pengerrettävälle läjitysalueelle telakan pohjoispuolella. Kaikkein pilaantuneimmat massat stabiloidaan.

LVE2: 400 000 m³ ruoppausmassasta osa läjitetään telakan läjitysalueelle ja osa mereen pengerrettävälle läjitysalueelle telakan pohjoispuolella. Kaikkein pilaantuneimmat massat kuljetetaan pois luvanvaraiselle jätteenkäsittelylaitokselle.

Hankealue ei suoraan sijoitu mihinkään valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön tai maisema-alueelle, mutta hankkeella ja etenkin läjitysalueilla saattaa olla maisemallisia vaikutuksia vaikutusalueella oleviin kulttuuriympäristöihin. Läjitysalueita on suora ja avoin näköyhteys esimerkiksi lähimmillään noin 1,5 kilometrin päässä sijaitsevaan Reposaaren valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Satakunnan Museo on nostanut tämän asian esille myös hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvottelussa.

Voimassa olevassa Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) esitetylle laiturin laajennusalueelle kohdistuu sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön kohdemerkinnät (*kh1* ja *kh*), joilla tarkoitetaan aikaisemmin laajempaan arvoaluekokonaisuuteen *Mäntyluodon luotsi- ja satamaympäristö* kuuluneita, mutta sittemmin sataman muutostöiden vuoksi noin 500 metriä luoteeseen Kallontien varteen vuonna 2020 siirrettyjä arkkitehti Gustaf Nyströmin suunnitelmaa satamaloistoa, ns. "Ryssäntornia", sekä entistä satamanosturia "Luveenä".

Alueella on voimassa oikeusvaikutukseton Meri-Porin yleiskaava, joka on hyväksytty vuonna 2000. Siinä läjitysalueeksi kaavailtu alue on osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi (T). Laiturilaajennuksen alue sijoittuu puolestaan vesiliikenteen alueeseen (LV). Alueella on vireillä Yyterinniemen osayleiskaava, jonka ensimmäinen luonnos asetettiin nähtäväksi vuonna 2021. Laiturialueella asemakaava on vuodelta 1982, jossa laajennusalue kuuluu satama-alueeseen (LS-1), jolle saa rakentaa sataman toiminnalle tarpeellisia rakennuksia, laitoksia sekä maanalaisia tiloja. Satama-alueella on käynnissä asemakaavan muutos. Ensisijaisella läjitysalueella on voimassa vuonna 1981 hyväksytty Kirrinsannan asemakaava, jossa alue on osoitettu teollisuusrakennusten korttelialueeksi (TT-2). Mereen pengerrettävälle osalle on tekeillä asemakaavan muutos.

Satakunnan Museon kannanotto

Satakunnan Museo näkee, että YVA-ohjelmassa kulttuuriympäristön ja maiseman osalta lähtötiedot on kuvattu lähtökohtaisesti kattavasti. Museo kuitenkin huomauttaa, että vaikutusten arvioinnin kannalta sivulla 77 olevassa kartassa (kuva 27) tulisi näkyä myös Reposaaren valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Tämä on ainoa arvoalue, johon hankkeella ja etenkin mereen

pengerrettävällä läjitysalueilla tulee olemaan suoria visuaalisia vaikutuksia, kuten myös YVA-ohjelmassa todetaan.

Laiturilaajennusta kaavaillaan jo käytössä olevalle satama-alueelle ja laajennuksella ei voida katsoa olevan merkittäviä maisemavaikutuksia ympäristöön kulttuuriympäristöihin tai maisema-alueille. Sen sijaan kaavaillailla läjitysalueilla, etenkin mereen pengerrettävällä osalla, vaikutukset voivat olla melko huomattavatkin. Satakunnan Museo pitää rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta riittävänä, että YVA-ohjelman mukaan hankkeen maisemallisia vaikutuksia arvioidaan läjitysalueen osalta. Satakunnan Museo näkee, että hankkeen vaikutuksista tulee laatia kartalle näkymäalueanalyysi sekä kattavasti valokuviiin sovitettuja havainnekuvia etenkin Reposaaren kulttuuriympäristöön että keskeisiin kulkureitteihin nähden.

YVA-selostuksessa lähdeluetteloon on syytä lisätä esimerkiksi Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi (Niina Uusi-Seppä/Ramboll 2023) sekä Satakunnan Museon ylläpitämä Y-pakki-sovellus, jotka mainitaan YVA-ohjelmassa.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Tiedoksi

Lupa- ja valvontavirasto/Katariina Alaspää
Lounais-Suomen elinvoimakeskus/kirjaamo
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä